

REGERINGSKANSLIET

Kommenterad
dagordning

Ju2009/163/EU

2009-02-16

Justitiedepartementet

EU-nämndens kansli
Riksdagen

Kopia: Justitieutskottets kansli
Kopia: Socialförsäkringsutskottets kansli

Kommenterad dagordning för ministerrådsmötet för rättsliga och inrikes frågor samt räddningstjänsten (RIF-rådet) i Bryssel den 26-27 februari 2009

1. Godkännande av den preliminära dagordningen

Se bifogad preliminär dagordning.

2. Godkännande av A-punktslistan

Det föreligger ännu ingen trolig A-punktslista.

**3. Förslag till förordning om inrättandet av ett europeiskt stödkontor för asylfrågor
– Föredragning av kommissionen och inledande debatt (R)
(sr Billström)**

Ärskikten med behandlingen i rådet

Föredragning av kommissionen och inledande debatt.

Bakgrund

Frågan om att inrätta ett Europeiskt stödkontor för samarbete mellan medlemsstaterna som rör det gemensamma Europeiska asylsystemet fanns med i Haagprogrammet med efterföljande handlingsplan. I rådslutsatser som antogs av RIF-rådet den 18 april 2008 uppmanades kommissionen att komma med förslag till att stärka det praktiska samarbetet. I kommissionens meddelande "Strategisk plan för asylpolitiken" från juni 2008 angavs att kommissionen skulle lägga fram ett förslag om bildandet av en Europeisk byrå för stöd till samarbete i asylfrågor.

Kommissionen förväntas internt anta förslaget den 18 februari 2009.

Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar ett förslag om ett europeiskt stödkontor från kommissionen och ser fram emot en närmare beskrivning av uppgifter för kontoret. Stödkontoret kan underlätta det praktiska samarbetet inom det gemensamma asylsystemet, där det praktiska samarbetet är en viktig komponent.

4. (ev.) Utkast till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av en gemenskapskodex om viseringar (R) (sr Billström)

Avsikten med behandlingen

Punkten står angiven som eventuell i dagordningen och syftet med behandlingen är ännu inte angivet, men sannolikt kommer ordförandeskapet att informera om förhandlingarna med Europaparlamentet.

Bakgrund

Viseringskodexförslaget syftar bl.a. till att införliva alla rättsakter som reglerar villkor och förfaranden för utfärdande av viseringar i en och samma förordning. I dag är de gemensamma Schengenreglerna för visering spridda i ett antal förordningar och andra rättsakter. Syftet med en gemensam viseringskodex är att samla de bestämmelser som avser utfärdande av viseringar i en och samma förordning samt harmonisera de arbetsmetoder som medlemsstaternas beskickningar ska följa när de handlägger viseringsansökningar. Det nuvarande regelverket måste också uppdateras p.g.a. införandet av informationssystemet för viseringar (VIS) som innebär krav på biometri.

Kommissionen presenterade förslaget till förordning om en gemensam viseringskodex sommaren 2006 och förhandlingar i rådsarbetsgruppen har pågått sedan dess. Det är sannolikt att förordningen kan antas under våren 2009. Europaparlamentet som är medbeslutande har ännu inte yttrat sig.

Svensk ståndpunkt

Sverige stödjer att viseringskodexen snarast kan antas. Viseringskodexen kommer att ge bättre förutsättningar för genomförande av den gemensamma viseringspolitiken.

Se vidare i bifogad promemoria.

5. Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier

(sr Billström)*Avsikten med behandlingen i rådet*

Syftet med behandlingen ännu inte angivet men sannolikt handlar det om en presentation av kommissionens rapport och möjligen en efterföljande diskussion.

Bakgrund

Den 10 december 2008 antog kommissionen internt en rapport om tillämpningen av direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier (rörlighetsdirektivet).

Kommissionen konstaterar att medlemsstaternas genomförande av rörlighetsdirektivet överlag är ganska nedslående. Det finns inte en enda medlemsstat som har genomfört direktivet i sin helhet effektivt och korrekt. Inte heller en enda artikel har genomförts effektivt och korrekt av samtliga medlemsstater.

Kommissionen anser att det, i detta skede, inte är nödvändigt att föreslå ändringar i direktivet, men att medlemsstaterna behöver genomföra direktivet mer effektivt. Svårigheterna att genomföra och tolka direktivet, gällande exempelvis frågor som kriminalitet och missbruk av lagstiftningen, kan än så länge lösas genom att riktlinjer utfärdas av kommissionen efter ytterligare diskussioner inom den expertgrupp som inrättats. En andra rapport om tillämpningen av direktivet kommer att utarbetas längre fram.

Tillämpningen av fri rörlighetsdirektivet har tidigare diskuterats mot bakgrund av den s.k. Metock-domen, som gett upphov till diskussioner i flera medlemsstater om bl.a. missbruk av den fria rörligheten för personer.

Svensk ståndpunkt

Sverige delar kommissionens uppfattning att det i detta skede inte är nödvändigt att föreslå ändringar i rörlighetsdirektivet. Arbetet med direktivets tillämpningssvårigheter sker inom ramen för den expertgrupp som kommissionen tillsatt. Svensk lagstiftning och praxis ligger i princip i linje med Metock-domen.

**6. Kampen mot illegal invandring i Medelhavsområdet
– Föredragning av den italienska, maltesiska, cypriotiska och grekiska delegationen samt debatt
(sr Billström)**

Avsikten med behandlingen i rådet

Presentation av ett initiativ från Italien, Malta, Cypern och Grekland samt efterföljande debatt.

Bakgrund

Vid det informella RIF-rådet i Prag den 15 januari 2009 presenterade Italien, Malta, Cypern och Grekland ett gemensamt initiativ med förslag på EU-gemensamma åtgärder för att lätta på den börda dessa medlemsstater anser att den olagliga invandringen medför för dem. Det är ännu oklart hur gruppen tänker sig att gå vidare med initiativet, men troligen vill de få texten inarbetad i kommissionens meddelande om det nya femåriga arbetsprogrammet på RIF-området, Stockholmsprogrammet.

Gruppen framhåller EU:s övergripande strategi för migration som ett viktigt ramverk för arbetet med att minska den olagliga invandringen.

Gruppen betonar i sitt initiativ vikten av

att EU fortsätter arbetet med att sluta fler **gemensamma**

återsändandeavtal med ursprungs- och transitländer i Afrika och Mellanöstern,

att rådet och medlemsstaterna förser **Frontex** med nödvändiga finansiella och operativa resurser,

att det i EU-gemensamma överenskommelser med tredjeland inkluderas bestämmelser om **samarbete inom ramen för den yttre gränskontrollen** i syfte att bekämpa olaglig invandring,

att det så snart som möjligt inrättas ett **stödkontor** för praktisk samarbete mellan asylmyndigheterna,

att förslag till **förändringar i Dublinförordningen** tar hänsyn till den ökade börda förordningen medför för stater vid en yttre gräns och förordningen ändras så att en mer rättvis ansvarsfördelning kommer till stånd,

att övriga medlemsstater överväger det förslag kommissionen har lagt beträffande **en EU-intern omfördelning** av personer som har beviljats internationellt skydd,

att EU stärker sitt **samarbete med UNHCR** i syfte att ett bättre skydd ska erbjudas personer som begär skydd utanför EU:s gränser,

att kommissionen lägger förslag om **samarbete med tredjeländer** i syfte att stärka deras asylsystem, samt

att de befintliga **regionala skyddsprogrammen** utvidgas till att omfatta även andra ursprungs- och transitområden i Afrika och Mellanöstern.

Svensk ståndpunkt

Initiativet från Italien, Malta, Cypern och Grekland innehåller delar som Sverige kan uttala sitt stöd för. Frågorna som lyfts fram i initiativet ingår som en naturlig del i diskussionerna om Stockholmsprogrammet.

Till exempel delar Sverige uppfattningen att EU:s övergripande strategi för migration är det naturliga ramverket för samarbete med transit- och ursprungsländerna runt Medelhavet. Sverige anser vidare att det är

nödvärdigt för EU:s medlemsstater att gemensamt motverka olaglig invandring och att verka för att tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i EU återvänder till sina hemländer. Samtidigt måste det givetvis i alla lägen finnas möjligheter att få skydd i EU, för flyktingar och personer som av andra anledningar är i behov av skydd. Sverige ser också positivt på kommissionens förslag inrättande av ett stödkontor för asylfrågor. När det gäller diskussionen om ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna och om olika verktyg för detta, bör den ta sin utgångspunkt i hur befintliga instrument så som flyktingfonden kan utnyttjas för detta ändamål.

7. Diskussion om situationen för de irakiska flyktingarna (sr Billström)

Avsikten med behandlingen i rådet

Syftet med rådsbehandlingen är att följa upp de slutsatser som antogs vid RIF-rådet den 27 november 2008 om mottagande av irakiska flyktingar till unionen.

Bakgrund

I rådslutsatser från den 27 november 2008 inbjöds medlemsstaterna att ta emot särskilt utsatta irakiska flyktingar som befinner sig i Syrien och Jordanien för vidarebosättning till EU. Slutsatserna antogs efter att en utredningsresa till Jordanien och Syrien genomförts av kommissionen och ett antal medlemsstater i början av november 2008. Av kommissionens rapport efter resan framkom att finns ett klart behov av vidarebosättning i både Jordanien och Syrien. I rådslutsatserna angavs som ett mål för vidarebosättningsinsatsen att sammanlagt ta emot upp till 10 000 flyktingar inom unionen.

Svensk ståndpunkt

Sverige ser initiativet för irakiska flyktingar som mycket angeläget, och vi kommer att bidra till det genom att vika en stor del av årets flyktingkvot till förmån för denna grupp. Vi hoppas också på en bred uppslutning från övriga medlemsstater så att målet att ta emot 10 000 irakiska flyktingar kan förverkligas.

8. Utkast till rådets beslut om utnämning av en direktör för Europol - antagande (Ask)

Avsikten med behandlingen i rådet

Enhälligt anta rådsbeslutet om tillsättning av direktör för Europol.

Bakgrund

Förordnandet för Europoldirektören Ratzel går ut den 16 april 2009. Rådet ska utse en ny direktör efter hörande av Europols styrelse som

genomfört rekryteringsförfarandet. Till sin hjälp i förfarandet har styrelsen haft en urvalskommitté bestående av representanter för fem framlottade medlemsstater: Bulgarien, Tjeckien, Luxemburg, Sverige och Slovenien.

Kommittén har rangordnat de lämpliga kandidaterna enligt följande:

1. Rob Wainwright, Storbritannien, "*Highly suitable*" och kommitténs första val,
2. Ferenc Banfi, Ungern, "*highly suitable*"
3. Mariano Simancas, Spanien, "*suitable*"

Styrelsen ställde sig vid sitt möte den 3-4 december 2008, efter en kort diskussion om formalia och procedurfrågor enhälligt bakom kommitténs förslag.

Svensk ståndpunkt

Sverige stödjer Wainwrights (UK) kandidatur och anser att urvalet har genomförts på ett korrekt sätt bland flera bra kandidater. Sverige stödjer urvalskommitténs och styrelsens enhälliga bedömning.

Se vidare i bifogad promemoria.

9. Förslag till rådets rambeslut om förebyggande och lösning av tvister om domstolars behörighet i straffrättsliga förfaranden (R) – Riktlinjedebatt om utvalda frågor

Avsikten med behandlingen i rådet

Diskussionspunkt. Rådet inbjuds att bekräfta några av förhandlingarnas delresultat.

Bakgrund

Tjeckien m.fl. medförslagsställare, bl.a. Sverige, har lagt fram ett förslag till rambeslut om jurisdiktionskonflikter. Rambeslutet ålägger medlemsstaterna att informera varandra i fall där det skäligen kan antas att fler än en stat utreder samma person för samma gärning. Om så är fallet, ska staterna samråda med varandra för att avgöra i vilket land utredningen lämpligen ska bedrivas. Syftet med rambeslutet är att undvika att en person döms för samma gärning mer än en gång (*ne bis in idem*) samt sund processekonomi.

Vid RIF-rådet inbjuds rådet att bekräfta några av förhandlingarnas delresultat, främst vad gäller tre frågor:

- a) Syfte och tillämpningsområde
- b) Det straffrättsliga förfarandet och behöriga myndigheter
- c) Förfarandet när medlemsstaterna kontaktar varandra.

Svensk ståndpunkt

Sverige är som medförslagsställare positivt till de utgångspunkter som ordförandeskapet vill få bekräftat.

För Sverige är det viktigt att de myndigheter som ska vara behöriga att agera enligt rambeslutet ska innefatta även andra än rent rättsliga myndigheter, t.ex. polismyndigheter.

Se vidare i bifogad promemoria.

10. Förhandlingsmandat för ett avtal om ömsesidig rättslig hjälp mellan Europeiska unionen och Japan
- antagande
(Ask)

Avsikten med behandlingen i rådet

Politisk överenskommelse om förhandlingsmandatet.

Bakgrund

Under våren 2007 inleddes informella diskussioner angående ett eventuellt avtal mellan EU och Japan om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål. I november 2008 sände den japanske EU-ambassadören ett brev till ordförandeskapet där det föreslogs att formella förhandlingar skulle inledas. Ordförandeskapet har presenterat ett förslag till förhandlingsmandat som har diskuterats på tjänstemannanivå.

Syftet med behandlingen vid RIF-rådet är att nå en politisk överenskommelse om förhandlingsmandatet. Därefter ska förhandlingarna med Japan påbörjas för att avslutas i höst under det svenska ordförandeskapet.

Svensk ståndpunkt

Sverige är positivt till ett avtal med Japan på området för straffrättsligt samarbete och anser att ett avtal skapar ett mervärde för EU som helhet.

Se vidare i bifogad promemoria.

11. Genomförande av handlingsplanen för europeisk E-juridik
- lägesrapport (falsk B-punkt)
(sr Ask)

Avsikten med behandlingen i rådet

Informationspunkt.

Bakgrund

E-juridikprojektet är ett initiativ från det tyska ordförandeskapet och är förenklat uttryckt ett arbete för att på europeisk nivå utveckla

användningen av informations- och kommunikationsteknik inom juridiken, framför allt genom att skapa en portal på Internet. Detta ska bidra till rationalisering och förenkling av rättsliga förfaranden. Europeiska rådet har i juni 2008 välkomnat initiativet för att gradvis upprätta en enhetlig e-juridikportal för EU före utgången av år 2009. Någon egentlig rättslig grund för projektet finns inte. Medverkan i samarbetet är frivilligt.

Vid RIF-rådet i november 2008 antogs en handlingsplan för en europeisk e-juridik. I planen anges konkreta prioriteringar och en tidsplan för att utveckla e-juridikverksamheten inom EU. Den fördelar även uppgifter mellan olika medlemsstater och kommissionen. Öppnandet av portalen planläggs till december 2009. Kommissionen bär huvudansvaret för det praktiska genomförandet av portalen. För detta ändamål kommer tjänster upphandlas av en privat leverantör.

Europaparlamentet har i en rapport i december 2008 välkomnat e-juridikprojektet.

Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar det arbete som utförts hittills och kommer att arbeta för att förverkliga målen i handlingsplanen, med särskild fokus på att den europeiska e-juridikportalen kan öppna i december 2009.

12. Övrigt:

a) Guantanamo (sr Billström)

Avsikten med behandlingen i rådet
Lunchdiskussion.

Bakgrund

President Obama har den 22 januari tagit beslut (*executive orders*) om att Guantanolägrät ska stängas. I beslutet föranstaltas om skyndsamma diplomatiska ansträngningar för vidarebosättning till andra länder av vad som förutses kunna komma att omfatta ett betydande antal fångar i lägrät. Inom EU har en första diskussion ägt rum mellan utrikesministrarna den 26 januari med ett konstaterande av att det primärt är ett ansvar för USA att respektera fångarnas mänskliga rättigheter och att det är en fråga för de enskilda medlemsstaterna att fatta beslut om man ska ta emot tidigare Guantanolägrät. Frågan har vidare diskuterats i Europaparlamentet den 3 februari. Vissa ledamöter såg inga problem med att ta emot fångar medan andra betonade rättssäkerheten och framhöll att EU:s medborgare måste skyddas mot potentiella terrorister.

Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar den fortsatta dialogen mellan EU och USA om mänskliga rättigheter, inklusive olika aspekter på den stängning av Guantanamolägre som president Obama beslutat om. Sverige deltar i den analys och de diskussioner som förs inom EU med utgångspunkten att det är USA:s ansvar att respektera Guantanamofångarnas mänskliga rättigheter och att det är en fråga för varje medlemsstat att fatta nationellt beslut om att ta emot fångar för bosättning i det egna landet.

b) (ev.) Förenta staternas finansministeriums behandling av personuppgifter från EU i syfte att bekämpa terrorism i enlighet med programmet för spårning av finansiering av terrorism efter de systemändringar som ska genomföras den 1 januari 2010 – Swift
 – Information från kommissionen
 (Ask)

Avsikten med behandlingen i rådet

Informationspunkt. Kommissionen kommer informera om USA:s användande av uppgifter, i terrorismbekämpande syfte, som kommer från EU och finns lagrade i finanssystemet SWIFT samt förändringar i aktuella datasystem per den 1 januari 2010.

Bakgrund

SWIFT (*Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunications*) är ett företag som bildades 1973 i Belgien och arbetar i enlighet med belgisk lag och därmed även EU:s regelverk. SWIFT består av ett system för standardiserade meddelanden mellan finansiella institutioner. Det är inget system för hantering av konton utan endast för sändande av finansiell information på ett snabbt och säkert sätt. SWIFT har med tiden blivit ett system finanssektorn i stora delar är beroende av och det står under tillsyn av centralbanker. SWIFT har kontor i flera städer i olika länder, däribland Stockholm.

De datauppgifter som finansiella institutioner sänder till SWIFT i samband med att de utför sina tjänster lagras i enlighet med belgisk dataskyddslagstiftning och EU:s regelverk, särskilt direktivet (95/46/EC) om dataskydd. SWIFT har av säkerhetsskäl två servrar som innehåller all information under 124 dagar. En server finns i EU och en i USA.

Kort efter den 11 september 2001 skapade USA ett system kallat *Terrorist Finance Tracking Program* (TFTP). Med stöd av TFTP kan amerikanska brottsbekämpande myndigheter i pågående utredningar om terrorism eller finansiering därav erhålla uppgifter från SWIFT:s server i USA. Enligt *U.S. Department of Treasury* har användandet av SWIFT:s uppgifter förbättrat deras och andra länders möjligheter att identifiera terrorismfinansierare, kartlägga terrornätverk och störa deras aktiviteter.

De uppgifter som finns hos SWIFT innefattar exempelvis meddelandets avsändare, mottagare, namn, konto, adress och eventuellt personnummer. Det är mycket ovanligt att något meddelande innehåller uppgifter såsom religionstillhörighet, politiskt åsikt, etniskt ursprung, sjukdom eller annan sådan personlig omständighet. Uppgifterna sänds inte över automatiskt från SWIFT utan endast efter särskild begäran från U.S. Department of Treasury och i anledning av en pågående utredning om terrorism. Uppgifterna erhållna genom TFTP får inte användas till att utreda annan brottslighet.

I juli 2006 meddelade den belgiska dataskyddsmyndigheten att SWIFT i flera avseenden bröt mot de lagar som stiftades i enlighet med direktivet om dataskydd, bl.a. vid översändande av uppgifter till tredjeland. Även en arbetsgrupp inom EU konstaterade därefter att SWIFT bröt mot EU:s regler om dataskydd på flera sätt inklusive förfarandet varigenom uppgifter delgavs USA utan att ha försäkrat sig om att det fanns tillräckligt dataskydd.

USA har i kommunikation med kommissionen förklarat hur TFTP fungerar och att data som kommer från EU och erhålls via SWIFT behandlas på ett säkert sätt som bör kunna anses uppfylla EU:s dataskyddskrav. Vidare har USA bjudit in en särskild representant från EU med uppgift att kontrollera hur EU:s dataskyddskrav uppfylls. Kommissionen ska nu ge mer information om den beskrivna situationen och förändringar i aktuella system per den 1 januari 2010.

Svensk ståndpunkt

Sverige anser att möjligheterna att kunna begränsa terrorismfinansiering är en viktig del i den övergripande kampen mot terrorism. Att effektivt kunna utreda terroristbrott är en central del av arbetet. Sveriges inställning är att allt arbete måste ske på ett sätt som kännetecknar ett demokratiskt och rättssäkert samhälle samt med efterlevnad av EU:s regler om dataskydd.

c) Rationell politik för att bekämpa narkotika (sr Ask)

Avsikten med behandlingen i rådet

Politisk överenskommelse om det fortsatta arbetet med att bekämpa narkotika.

Bakgrund

Tjeckien avser under sitt ordförandeskap försöka utveckla och förbättra det brottsbekämpande arbetet mot narkotika. Inför RIF-rådet kommer man att distribuera ett dokument som tar sikte på narkotikarbetet under våren. Dokumentet kan förmodas ta upp nedanstående frågor för diskussion. Avsikten är att diskussionen vid RIF-rådet ska utmynna i en politisk överenskommelse om vägen framåt.

Förutom det initiativ som det franska ordförandeskapet lanserade i höstas om att förstärka de brottsbekämpande organen mot narkotikahandeln i Västafrika önskar det nuvarande ordförandeskapet uppmärksamma följande frågor:

- Utveckla statistikuppgifter, s.k. indikatorer, för att öka effektiviteten i bland annat tillslag. Det nuvarande systemet som registrerar arresteringar, tillslag samt bevakning av priser på narkotika anses inte vara tillräckligt för att kunna utvärdera om de brottskämpande metoderna som används verkligen minskar utbudet av narkotika. Ordförandeskapet önskar därför prioritera skapandet av fler indikatorer samt förbättra kvaliteten på de indikatorer som finns idag.

- Man föreslår ett förbättrat underrättelsearbete samt ett utbyte av ”*best practise*” rörande brottsliga handlingar som har koppling till den fria rörligheten av människor och varor. Parallellt med initiativet om samarbete med Västafrika som det förra ordförandeskapet lanserade, avser nuvarande ordförandeskap på liknande sett stödja EU:s östra grannländer med narkotikabekämpning.

Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar en diskussion kring hur vi bättre kan samarbeta inom EU för att bli mer effektiva i vår brottsbekämpning av narkotika. Det är positivt om vi kan utbyta erfarenheter och *best practise* på området för att bli bättre på det vi gör. Vi välkomnar också en diskussion med andra länder kring framgångsrika indikatorer.

Sverige stödjer ordförandeskapets idéer om att bistå våra östra grannar med att förbättra sin brottsbekämpning. Det gäller dock att inte glömma bort den interna produktionen av narkotika inom EU och narkotikahandeln på Internet som också utgör problem. Det är därför viktigt att vi tar ett helhetsgrepp på narkotikaproblematiken omfattande såväl den narkotika som kommer in till EU, som den som produceras internt.

Utgångspunkten för det fortsatta arbetet bör vara att utnyttja befintliga strukturer, i synnerhet samarbetet inom Europol.

d) Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2005/35/EG om föroreningar förorsakade av fartyg och införandet av sanktioner för överträdelser (R)
(sr Ask)

Avsikten med behandlingen i rådet
Lägesrapport.

Bakgrund

Kommissionen presenterade i mars 2008 ett förslag till direktiv om ändring av direktiv 2005/35/EG om föroreningar förorsakade av fartyg och införandet av sanktioner för överträdelser (se faktrapromemoria 2007/08:FPM107). Bakgrunden till förslaget är en dom från oktober 2007 (fartygsföroreningsdomen) genom vilken EG-domstolen ogiltigförklarade rådets rambeslut 2005/667/RIF om förstärkning av det straffrättsliga regelverket för bekämpande av föroreningar förorsakade av fartyg. Rambeslutet kompletterade ett direktiv om föroreningar förorsakade av fartyg och införandet av sanktioner för överträdelser från 2005 (2005/35/EG, ”fartygsföroreningsdirektivet”). Domen rör gränsdragningen mellan första och tredje pelaren i EU och bekräftar det som slogs fast i den s.k. miljödomen från 2005, nämligen att om det är absolut nödvändigt för att bekämpa allvarliga hot mot miljön, får straffrättslig reglering ske i direktivform inom ramen för första pelaren.

I fartygsföroreningsdomen uttalade domstolen emellertid också att den straffrättsliga kompetensen inom första pelaren inte omfattar bl.a. arten och nivån av de straffrättsliga påföljderna. Syftet med det nu aktuella direktivförslaget är att fylla ut det rättsliga tomrum som uppstod i och med att rambeslutet ogiltigförklarades. Detta ska ske genom att merparten av det ogiltigförklarade rambeslutets bestämmelser om sanktioner införlivas i fartygsföroreningsdirektivet från 2005.

Förhandlingarna om direktivförslaget pågick under 2008 och inom rådet nåddes enighet kring texterna på arbetsgruppsnivå. Det som återstår är medbeslutandeförfarandet med Europaparlamentet. Direktivet torde kunna antas under våren 2009.

EP-utskotten TRAN (transport och turism), ENVI (miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet) och JURI (rättsliga frågor) har presenterat utkast till yttranden. Fyra frågor verkar bli viktiga i de kommande trilogförhandlingarna med EP: (1) om den lägsta skuldgraden ska vara grov eller ”enkel” oaktsamhet, (2) om ringa fall ska kunna undantas från straffrättsligt ansvar och hur man i så fall ska hantera *upprepade ringa överträdelser* som TRAN föreslår ska vara straffbara, (3) om ansvarskedjan ska formuleras i enlighet med KOMs förslag eller i enlighet med vad arbetsgruppen kommit fram till (skäl 6), samt (4) vilken genomförandetid som ska gälla: 6, 12 eller 18 månader.

Svensk ståndpunkt

Både skyddet av miljön, inte minst den marina miljön, och sjösäkerheten är högt prioriterade frågor för Sverige. Det är därför viktigt att effektiva åtgärder vidtas för att bekämpa fartygsföroreningar, vilka ofta får gränsöverskridande miljökonsekvenser. Sverige har genomfört både rambeslutet och direktivet om fartygsföroreningar och ställer sig, mot bakgrund av utgången i fartygsföroreningsmålet, positivt till förslaget att införliva rambeslutets sanktionsbestämmelser i fartygsföroreningsdirektivet.

Sverige bör därför verka för en konstruktiv kompromiss med parlamentet i syfte att nå en förstaläsningsöverenskommelse och kunna anta direktivet under våren.

e) Internationella havsrättsdomstolen, Hamburg
- Information från den tyska delegationen
 (sr Ask)

Syfte med behandlingen i rådet
 Informationspunkt.

Bakgrund

En av de tvistlösningsmekanismer som är kopplade till Havsrättskonventionen är den Internationella Havsrättsdomstolen (ITLOS) som har sitt säte i Hamburg och består av 21 domare. Vid anslutning till konventionen (eller därefter) kan en konventionspart skriftligen förklara att den godtar en eller flera av fyra angivna tvistlösningsmekanismer. Havsrättsdomstolen invigdes 1996 och har hittills behandlat 15 mål.

Tyskland har aviserat att man vill informera om verksamheten vid den Internationella Havsrättsdomstolen i Hamburg. Tyskland anser att domstolen utgör ett kostnadseffektivt sätt att lösa havsrättsliga tvister samt en kompetent uttolkare av konventionen och att domstolen borde användas oftare.

Svensk ståndpunkt

Sverige instämmer i att Havsrättsdomstolen spelar en viktig roll som tvistlösningsmekanism och som uttolkare av Havsrätten. Sverige valde dock i samband med ratifikationen av Havsrättskonventionen att ange Internationella domstolen i Haag (ICJ) som tvistlösningsorgan. Skälet till detta var att Havsrättsdomstolen ännu inte upprättats och man ville avvakta hur dess arbete utvecklades.

GEMENSAMMA KOMMITTÉN PÅ MINISTERNIVÅ

1. Godkännande av den preliminära dagordningen

Se bifogad preliminär dagordning, bilaga 1.

2. SIS II

- lägesrapport

- (ev.) utkast till rådets slutsatser om SIS II (falsk B-punkt)

(sr Ask)

Syftet med behandlingen i rådet

Lägesrapport samt antagande av rådsslutsatser.

Bakgrund

Schengens informationssystem (SIS) är det gemensamma efterlysnings- och spaningsregister som används av länderna som deltar i Schengensamarbetet. Utvecklingen av nästa generation av systemet (SIS II) pågår under kommissionens ledning. Utvecklingen av systemet har kantats av ett flertal förseningar. Under hösten 2008 upptäcktes allvarliga fel i den centrala mjukvaran som slutligen ledde till att den kontrakterade leverantören (HP-Steria) inte kunde passera ett kontraktsbundet systemtest med godkänt resultat. Detta innebär i sin tur att den övergripande tidsplanen med planerad driftsättning i september 2009 måste överges.

Det tjeckiska ordförandeskapet har presenterat en strategi för det fortsatta arbetet. Strategins huvuddrag innebär sammanfattningsvis att:

- Styrningen av SIS II-projektet förstärks och förändras bl.a. genom att ett antal experter från medlemsstaterna knyts till kommissions projektstyrning och bildar ett "advisory-board".
- En djupanalys av roten till de tekniska problemen genomförs och om möjligt åtgärdas problemen (under en period av fyra månader).
- En övergripande plan för tester tas fram.
- En modell för en alternativ teknisk lösning, baserad på SIS 1+ tas fram inom rådsstrukturen.
- De två lösningarna, dvs. nuvarande SIS II och den alternativa tekniska lösningen, utvärderas enligt gemensamma kriterier som omfattar politiska/legala, ekonomiska och tekniska konsekvenser.
- Vid ett extrainsatt rådsmöte maj 2009 eller senast vid ordinarie möte i juni kommer resultatet av vidtagna åtgärder presenteras och rådet ges möjlighet att besluta i vilken riktning projektet ska drivas vidare.

Det är sannolikt att rådsslutsatserna kommer formalisera den strategi som ordförandeskapet har presenterat. Syftet med behandlingen i rådet är att rådsslutsatserna ska godkännas.

Svensk ståndpunkt

Sveriges fortsatta ambition är att arbetet med att ta fram nästa generation av SIS ska kunna avslutas på ett framgångsrikt sätt så snart som möjligt. Sverige välkomnar därför att en grundlig genomlysning av alternativa vägar görs och att rådet får ett bra beslutsunderlag för att ta ställning till projektets fortsättning. Förutsatt att rådsslutsatserna huvudsakligen överensstämmer med den strategi som ordförandeskapet har presenterat bör Sverige godkänna dessa.

3. VIS

– Lägesrapport
(sr Billström)

Avsikten med behandlingen i rådet
Lägesrapport

Bakgrund

VIS-förordningen som omfattar bestämmelser rörande översändande och utbyte av uppgifter om viseringsansökningar inkluderande biometri (fingeravtryck och ansiktsfotografi) antogs den 9 juli 2008. Systemet ska enligt kommissionens nuvarande tidsplan driftsättas i maj 2009. Kommissionen väntas i början av våren 2009 föreslå att datum för driftstarten flyttas fram till den 21 december 2009. Arbetet med utvecklingen och tester av det centrala och de nationella VIS systemen beräknas då vara klart. För att koordinera utrullningen av VIS antogs vid RIF-rådet den 27 november 2008 rådsslutsatser om att inrätta en s.k. Friends of the Presidency on the VIS arbetsgrupp. Gruppen ska vara ett stöd för utvecklingen och tillämpningen av de nationella delarna för användning och anslutning till VIS i medlemsstaterna.

Svensk ståndpunkt

Sverige som ligger långt framme i förberedelserna för VIS nationellt stödjer ordförandeskapets arbete med medlemsstaternas VIS-förberedelser. Det är viktigt att driftstarten av VIS inte försenas ytterligare.

**4. (ev.) Utkast till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av en gemenskapskodex om viseringar
(sr Billström)**

Se punkt 4 ovan.

**5. (ev.) Förslag till införande av en mekanism för att hantera storskaliga IT-system
– föredragning av kommissionen
(sr Ask)**

Avsikten med behandlingen i rådet
Informations- och presentationspunkt.

Bakgrund

Kommissionen har enligt underhandsuppgifter för avsikt att presentera ett förslag till en ny europeisk myndighet med huvudsaklig uppgift att förvalta de gemensamma datasystem som tas fram inom EU på området för rättsliga och inrikes frågor. I första hand torde man avse Schengens informationssystem (SIS II), det gemensamma systemet för viseringar (VIS) och databasen med fingeravtryck till stöd för asylförfarandet (Eurodac), men även andra system torde kunna bli aktuella för en framtida förvaltningsmyndighet.

Förslaget är ännu inte presenterat så innehållet är okänt. Enligt obekräftade uppgifter ska kommissionen anta förslaget i slutet av februari 2009. Vid rådets möte förväntas således en första presentation av förslaget.

Svensk ståndpunkt

En övergripande synpunkt är att det föreligger ett faktiskt behov av att förvalta de system som för närvarande är under framtagande i EU. Förslaget, inklusive bl.a. ekonomiska konsekvenser och dataskyddsaspekter av olika alternativa förslag, måste analyseras innan Sverige kan ta ställning till central förvaltning och inrättande av en ny myndighet.

Se vidare i bifogad promemoria.

6. Schengenutvärdering av Schweiz - Informationspunkt (sr Ask)

Avsikten med behandlingen i rådet

Avsikten med behandlingen vid den gemensamma kommittén är att informera om och diskutera återinspektionen som då har ägt rum, vilket ligger till grund för det slutliga lyftandet av personkontroll.

Bakgrund

Frågan handlar om de avslutande åtgärderna i syfte att ansluta Schweiz till Schengensamarbetet. De sista momenten av ett kandidatlands anslutningsprocess utgörs av att rådet först antar slutsatser där man – efter en genomförd utvärdering – kan konstatera att landet ifråga har förmåga att tillämpa Schengenregelverket på ett korrekt sätt. Därefter kan rådet besluta att Schengenregelverket ska tillämpas i sin helhet mellan kandidatlandet och övriga Schengenländer. Den mest påtagliga konsekvensen därav är att personkontrollen vid gränserna mellan länderna upphör.

Schweiz och EU ingick 2004 ett avtal om Schweiz anslutning till Schengenområdet. Avtalets godkännande behandlades i prop. 2005/06:194. Schweiz förmåga att tillämpa Schengenregelverket på ett korrekt sätt utvärderades under 2008. Genom utvärderingsprocessen uppdagades vissa brister beträffande luftgränser som krävde ombyggnader av terminaler på ett antal flygplatser. Beträffande övriga utvärderade områden fann inte utvärderingsgruppen några brister som hindrade att Schweiz anslöts till Schengenområdet.

Den 27-28 november 2008 antog rådet rådsslutsatser kring Schweiz förmåga att tillämpa Schengenregelverket liksom rådsbeslutet om full tillämpning av Schengenregelverket i förhållande till Schweiz från den 12

december 2008. Det beslutades att gränskontrollen skulle lyftas i två steg. Det innebar att personkontrollen vid landgräns lyftes den 12 december 2008, vilket medförde att även övriga Schengenregler började tillämpas. Den 29 mars 2009, förutsatt att ombyggnationerna av terminalbyggnader har färdigställts, lyfts kontrollen vid luftgränsen. Återinspektionen av flygplatserna ägde rum den 9-13 februari 2009.

Svensk ståndpunkt

Under förutsättning att man vid återinspektionen av Schweiz konstaterat att bristerna beträffande luftgränser som krävde ombyggnader av terminaler på ett antal flygplatser åtgärdats kan Sverige godkänna att personkontrollen vid luftgräns lyfts som planerat den 29 mars 2009.

Om åtgärder inte vidtagits kan Sverige stödja ett senare datum för att ta bort personkontrollen vid luftgränsen.

7. Övriga frågor

Några övriga frågor har inte presenterats.

* * *